

understanding, allows us to explain how chance is compatible with providence or design. It is, therefore, a useful tool for those trying to build what Barbour calls an integration between science and religion.

Keywords: primary/secondary causality, chance, providence, design, Thomas Aquinas, Ian Barbour.

STRESZCZENIE

Przyczynowość, przypadek, Opatrzność i projekt: Akwinata i Barbour o niezależności nauki i religii

Absolutne i całkowite rozróżnienie pomiędzy przyczynowością pierwotną i wtórą nie jest, wbrew opinii I. Barboura, rozróżnieniem pochodzącym z tradycji tomistycznej. Dlatego też rozróżnienie to nie może być stosowane jako narzędzie przez zwolenników tezy, że nauka i wiara są całkowicie niezależnymi obszarami wiedzy. Wręcz przeciwnie, powyższe rozróżnienie, w jego pierwotnym rozumieniu, pozwala nam wyjaśnić jak przypadek jest związany z opatrznością bądź projektem. Z tego powodu jest to użyteczne dla tych, którzy próbują budować to, co Barbour nazywa integracją religii i nauki.

Słowa klucze: przyczynowość pierwotna/wtórna, przypadek, opatrzność, projekt, Ian Barbour, Tomasz z Akwinu.